

Valtioneuvoston asetus

tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti

muutetaan tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (564/2013) 3 §:n 4 momentti, liitteen 1 luvun 1 kohta 4 sekä liitteen 2 kohdat 2 ja 3, sellaisena kuin niistä on liitteen 2 kohta 3 asetuksessa 947/2020, sekä

lisätään liitteen 1 lukuun 1, sellaisena kuin se on osaksi asetuksessa 947/2020, uusi kohta 5 sekä liitteen 1 luvun 2 kohtaan 12, sellaisena kuin se on osaksi asetuksessa 947/2020, uusi johdantokappale ja uudet alakohdat 12.7—12.9 sekä lukuun, sellaisena kuin se on osaksi asetuksessa 947/2020, uudet kohdat 15 ja 16 seuraavasti:

3 §

Eläintilojen olosuhteet

Eläintilojen melutaso, myös ultraäänistä johtuva, ei saa heikentää eläinten hyvinvointia. Hälytysjärjestelmien äänen on oltava eläinten herkän kuuloalueen ulkopuolella, jollei tämä estä sitä, että ihmiset kuulevat hälytyksen. Eläintilat on tarvittaessa varustettava ääntä eristävillä ja vaimentavilla materiaaleilla. Jos kyse on vesieläimistä, generaattorit ja suodatusjärjestelmät sekä muut melua tai värähtelyä aiheuttavat laitteet eivät saa vaikuttaa haitallisesti eläinten hyvinvointiin.

Tämä asetus tulee voimaan 4 päivänä joulukuuta 2026.

Helsingissä 20.11.2025

Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah

Erityisasiantuntija Tiina Pullola

PITOPAIKKOJA JA HOITOA KOSKEVAT ELÄINLAJIKOHTAISET VAATIMUKSET

Luku 1

4. Kalat

Kaloilla on aina oltava riittävästi riittävän hyvälaatuista vettä. Veden kierrättämisen kiertovirtausjärjestelmien kautta tai veden suodattamisen altaissa on oltava riittävä, jotta varmistetaan, että veden laatua koskevat parametrit pysyvät hyväksyttävällä tasolla ottaen huomioon

hoitojärjestelmän erityispiirteet, kalalaji ja kalojen kehitysvaihe. Tuleva vesi on tarvittaessa suodatettava tai käsiteltävä kaloille haitallisten aineiden poistamiseksi. Veden laatua koskevien parametrien on aina oltava kunkin lajin ja kehitysvaiheen normaalin toiminnan ja fysiologian kannalta hyväksyttävissä rajoissa. Veden virtauksen on oltava sopiva, jotta kalat voivat uida ja käyttäytyä normaalisti. Kaloille on annettava asianmukaisesti aikaa totuttautua ja mukautua veden laatuolosuhteiden muutoksiin. Veden laatuun vaikuttavien parametrien äkillisten muutosten minimoimiseksi on varauduttava asianmukaisin toimenpitein. Sopiva veden virtaus ja vedenkorkeus on varmistettava ja niitä on seurattava.

Veden happipitoisuuden on oltava lajeille ja kalojen pito-olosuhteille sopiva. Tarvittaessa on huolehdittava altaan veden lisäilmastuksesta hoitojärjestelmästä riippuen. Hiilidioksidin ja typpiyhdisteiden eli ammoniakkin, nitriitin ja nitraatin pitoisuudet eivät saa nousta haitalliselle tasolle. Veden laatua on seurattava määritellyn testausaikataulun avulla riittävän tiheästi, jotta voidaan havaita hapen, hiilidioksidin ja typpiyhdisteiden pitoisuuksissa tapahtuvat muutokset. Jos muutoksia havaitaan, on ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin niiden lieventämiseksi. Veden pH-taso on säädettävä lajin mukaan ja sitä on seurattava, jotta se voidaan pitää mahdollisimman vakaana. Suolapitoisuus on säädettävä kalalajin vaatimusten ja kalojen kehitysvaiheen mukaan. Suolapitoisuuden muutosten on tapahduttava asteittain.

Veden lämpötila on pidettävä kyseessä olevan kalalajin ja kalojen kehitysvaiheen kannalta optimaalisella alueella ja mahdollisimman vakaana. Lämpötilan muutosten on tapahduttava asteittain. Kalojen valorytmi on säilytettävä asianmukaisena.

Kalatiheyden on perustuttava kalojen ympäristöoloja, terveyttä ja hyvinvointia koskeviin kokonaistarpeisiin. Kaloilla on oltava riittävästi vesitilavuutta normaalia uimista varten ottaen huomioon niiden koko, ikä, terveys ja ruokintamenetelmä. Kaloilla on oltava asianmukaisia ympäristövirikkeitä, kuten piilopaikat tai pohjan alustamateriaali, paitsi jos käyttäytymispiirteet antavat ymmärtää, että virikkeet eivät ole tarpeen.

Kalat on ruokittava niille soveltuvalla ravinnolla noudattaen niille soveltuvaa rytmiä. Erityistä huomiota on kiinnitettävä ruskuaispussipoikasten ruokintaan, kun ne siirtyvät elävästä ravinnosta keinoruokintaan. Jos ravinnotta jättäminen on tarpeen muista kuin toimenpiteisiin liittyvistä syistä (kuten kuljetus), sen kesto on pidettävä mahdollisimman lyhyenä ja siinä on otettava huomioon kalojen koko ja veden lämpötila.

Kun kaloja käsitellään, eläinten poistamista vedestä on mahdollisuuksien mukaan vältettävä. Kalojen käsittely sekä vedessä että sen ulkopuolella on pidettävä mahdollisimman vähäisenä, ja eläinten kanssa suorassa kosketuksessa olevat laitteet on kostutettava. Kaloja ei saa käsitellä niiden sietämän veden lämpötila-alueen ylä- tai alarajoilla.

5. Pääjalkaiset

Pääjalkaisilla on aina oltava riittävästi riittävän hyvälaatuista vettä. Altaan suunnittelun ja veden virtauksen on vastattava eläimen tarpeita, mukaan lukien asianmukainen hapettaminen suhteessa eläimen kokoon, kehitysvaiheeseen ja käyttäytymiseen liittyviin tarpeisiin. Veden lämpötilan, suolapitoisuuden, pH:n ja typpiyhdisteiden tasojen on vastattava lajin ja elämänmuodon tarpeita. Karkaaminen ja vieraiden aineiden tahaton pääsy altaaseen on estettävä tarvittaessa suojiin avulla. Pääjalkaisille on annettava riittävästi aikaa tottua ja mukautua veden laatuolosuhteiden muutoksiin.

Valon voimakkuuden ja valorytmin on vastattava lajin tarpeita.

Pääjalkaisten ravinnon ja sen annostelun on oltava lajin, eläinten kehitysvaiheen ja käyttäytymiseen liittyvien tarpeiden kannalta asianmukaisia.

Pääjalkaisille on annettava riittävässä määrin sopivia fyysisiä, kognitiivisia ja aistiärsykeitä, jotka mahdollistavat laajan kirjon lajityypillistä käyttäytymistä. Pitopaikassa on otettava huomioon lajityypilliset sosiaaliset tarpeet (eli se, eläkö laji ryhmässä vai yksin). Suojia tai onkaloita on tarjottava aina, kun se on lajin kannalta tarkoituksenmukaista.

Kun pääjalkaisia käsitellään, eläinten poistamista vedestä on mahdollisuuksien mukaan vältettävä. Pääjalkaisten käsittely veden ulkopuolella on pidettävä mahdollisimman vähäisenä, ja eläinten kanssa suorassa kosketuksessa olevat laitteet on kostutettava.

Luku 2

12. Linnut

Tässä kohdassa säädettyjä tilavaatimuksia sovelletaan luonnosta pyydystetyille linnuille aina, kun lintuja pidetään yli 24 tuntia. Jos lintuja pidetään lyhyempiä aikoja, on eläinten hyvinvointiin kohdistuvia riskejä vähennettävä pienimpään mahdolliseen.

12.7 Kottaraiset

Ryhmäkoko	Suojan vähimmäiskoko (m ²)	Vähimmäiskorkeus (cm)	Ruokintakaukalon vähimmäispituus lintua kohti (cm)	Orren vähimmäispituus lintua kohti (cm)
Enintään 6	2,0	200	5	30
7-12	4,0	200	5	30
13-20	6,0	200	5	30
Kutakin ylimääräistä lintua kohti, kun lintuja on 21-50	0,25		5	30
Kutakin ylimääräistä lintua kohti, kun lintuja on yli 50	0,15		5	30

12.8 Varpuset

Ryhmäkoko, jos näköesteitä ei ole	Ryhmäkoko, jos näköesteitä on	Suojan vähimmäiskoko (m ²)	Vähimmäiskorkeus (cm)
Enintään 10	Enintään 15	2,4	180
11-20	16-35	4,8	180
21-30	36-60	7,3	180
Kutakin ylimääräistä lintua kohti, kun lintuja on yli 30	Kutakin ylimääräistä lintua kohti, kun lintuja on yli 60	0,11	

12.9 Talitiaisets ja sinitiaiset

Ryhmäkoko	Suojan vähimmäiskoko (m ²) lintua kohti	Vähimmäiskorkeus (cm)	Ruokintapisteiden vähimmäismäärä	Orren vähimmäispituus lintua kohti (cm)
1	3	180	1	100
2-10 ¹⁾ (samaa sukupuolta)	1	180	2	40
1 naaras + 1 koiras	2	180	2	100

1) Lintuja ei saa pitää yli 10 yksilön kokoisissa ryhmissä, ellei käytössä ole riittävän tiheää, määriteltyä seuranta-aikataulua aggressiivisuuden havaitsemiseksi ja lieventämiseksi.

15. Seeprakalat

Pitopaikan vettä koskevat parametrit	Vähimmäis- ja enimmäisvaatimukset
Lämpötila	24-29 °C
Johtavuus	150-1700 µS/cm ²
Kokonaiskovuus	40-250 mg/L CaCO ₃
pH	6,5-8
Typpiyhdisteet	NH ₃ /NH ₄ ⁺ < 0,1 ¹⁾ mg/L, NO ₂ ⁻ < 0,3 mg/L, NO ₃ ⁻ < 25 mg/L
Liuenut happi	> 5 mg/l

1) tai alle toteamisrajan. Arvo 0,1 mg/L ilmaisee ammoniakkin kokonaismäärää (NH₃/NH₄⁺). Tämä vastaa 0,002 mg:aa/L ammoniakkia (NH₃) 28 celsiusasteen lämpötilassa, kun pH on 7,5.

Täysikasvuisilla seeprakaloilla on oltava vähintään litra vettä käytettävissään. Kasvatustiheys saa olla enintään 10 täysikasvuista kalaa litraa kohti. Altaan koon ja muodon on oltava sellainen, että kalat voivat uida ja käyttäytyä lajityypillisesti. Pitkäaikaista pitoa yksin on vältettävä.

Valoisan vaiheen aikana valon määrän on oltava vakio, lukuun ottamatta lyhyitä valoisan ja pimeän välisiä siirtymiä, jos niitä käytetään. Pimeän vaiheen on oltava täysin pimeä.

16. Pääjalkaiset

Heimo	Ryhmä	Ruumiin pituus ¹⁾ (cm)	Vesialueen vähimmäispinta-ala (cm ²)	Vesialueen vähimmäispinta-ala kutakin ylimääräistä eläintä kohti, kun eläimiä pidetään ryhmässä (cm ²)	Veden vähimmäissyvyys (cm)
Sepiidae	Seepiat	Enintään 2	100	40	7
		> 2-6	600	200	15
		> 6-12	1200	400	20
		> 12	2500	1000	25
Sepiolidae	Pikkuseepiat ²⁾	Enintään 1	50	5	5
		> 1-3	120	50	8
		> 3	150	100	12
Loligini dae	Kalmarit ³⁾⁴⁾	Enintään 15	2000	400	60
		> 15-25	4500	900	90
		> 25	6000	1200	90
Octopopidae	Meritursaat ⁵⁾	Enintään 10	2000	600	40
		> 10-20	2600	700	50
		> 20	4000	1200	50

1) Selän peittävän vaipan pituus.

2) Enintään 40 yksilön ryhmä.

3) Kalmareita tulisi pitää lieriömäisissä altaissa. Vähimmäisarvoja on korotettava 5 prosentilla, jos käytetään muita kuin lieriömäisiä altaita.

4) Nuoria, vastakuoriutuneita kalmareita ja meritursaita on pidettävä lieriömäisissä altaissa siten, että poikasia on enintään 20 yhtä litraa kohti, ja käytössä on oltava menetelmiä eläinten näköyhteyden rajoittamiseksi.

ELÄINTEN LOPETUSMENETELMÄT

2. Eläinten lopetus on varmistettava jollakin seuraavista menetelmistä:

- verenkierron peruuttamattoman pysähtymisen varmistaminen;
- aivojen tuhoaminen;
- niskamurto;
- veren valuttaminen tyhjiin; tai
- kuolonkankeuden (rigor mortis) varmistaminen.

Kuoleman varmistamismenetelmän on oltava lopetettavan lajin kannalta asianmukainen.

3. Taulukko

Eläimet - huomautukset/ menetelmät	Kalat	Sammakkoeläimet	Matelijat	Linnut	Jyrsijät	Kaniinit	Koirat, kissat, fretit ja ketut	Suuret nisäkkäät	Apinat	Pääjalkaiset
Nukutusaineen yliannostus	x ¹⁾	x ¹⁾	x ¹⁾	x ¹⁾	x ¹⁾	x ¹⁾	x ¹⁾	x ¹⁾	x ¹⁾	x
Pulttipistooli			x ²⁾			x		x		
Hiilidioksidi				x	x ³⁾					
Niskamurto				x ⁴⁾	x ⁵⁾	x ⁶⁾				
Iskeminen/isku päähän	x	x	x	x ⁷⁾	x ⁸⁾	x ⁹⁾	x ¹⁰⁾			
Dekapitaatio				x ¹¹⁾	x ¹²⁾					
Sähkötainnutus	x ¹⁴⁾	x ^{13, 14)}				x ¹⁴⁾	x ¹⁴⁾	x ¹⁴⁾		
Inertit kaasut (Ar, N ₂)				x				x ¹⁵⁾		
Ampuminen asianmukaisilla kivääreillä, ampuma-aseilla ja ammuksilla			x ¹⁶⁾				x ¹⁷⁾	x ¹⁶⁾		
Hypoterminen sokki	x ¹⁸⁾									

1) Käytettävä tarvittaessa ensin rauhoittamista.

2) Käytetään ainoastaan suurilla matelijoilla.

3) Käytetään vain vähittäistä täyttöä. Ei käytetä sikiökautisiin ja vastasyntyneisiin jyrsijöihin.

4) Käytetään ainoastaan alle kilogramman painoisiin lintuihin. Yli 250 gramman painoiset linnut on rauhoitettava.

- 5) Käytetään ainoastaan alle kilogramman painoisiin jyrssiöihin. Yli 150 gramman painoiset jyrssijät on rauhoitettava.
 - 6) Käytetään ainoastaan alle kilogramman painoisiin kaniineihin. Yli 150 gramman painoiset kaniinit on rauhoitettava.
 - 7) Käytetään ainoastaan alle 5 kilogramman painoisiin lintuihin.
 - 8) Käytetään ainoastaan alle kilogramman painoisiin jyrssiöihin.
 - 9) Käytetään ainoastaan alle 5 kilogramman painoisiin kaniineihin.
 - 10) Käytetään ainoastaan vastasyntyneisiin.
 - 11) Käytetään ainoastaan alle 250 gramman painoisiin lintuihin.
 - 12) Käytetään ainoastaan, jos muut menetelmät eivät ole mahdollisia.
 - 13) Käytetään ainoastaan alle 40 gramman painoisiin sammakkoeläimiin.
 - 14) Edellyttää erityisvälineitä.
 - 15) Käytetään ainoastaan sikoihin.
 - 16) Voi käyttää ainoastaan kokenut ampuja kenttäoloissa.
 - 17) Voi käyttää ainoastaan kokenut ampuja kenttäoloissa, kun muut menetelmät eivät ole mahdollisia.
 - 18) Käytetään ainoastaan seeprakaloille (*Danio rerio*) aikaisintaan 16 päivää hedelmöityksen jälkeen (dpf); ruumiin pituus saa olla enintään 5 senttimetriä. Hypotermistä sokkia käytettäessä lämpötilan on oltava 4 celsiusastetta tai vähemmän, ja lämpötilaeron eläinten pidossa käytettävään lämpötilaan on oltava vähintään 20 celsiusastetta. Kalat eivät saa joutua suoraan kosketukseen jään kanssa. Altistuksen vähimmäisaika on viisi minuuttia.
-